

Rada Przejrzystości

działająca przy

Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji

Stanowisko Rady Przejrzystości
nr 124/2018 z dnia 26 listopada 2018 roku
w sprawie zasadności kwalifikacji świadczenia opieki zdrowotnej
„Leczenie Zespołu Stopy Cukrzycowej” jako świadczenia
gwarantowanego

Rada Przejrzystości uznaje za niezasadne zakwalifikowanie świadczenia opieki zdrowotnej z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz leczenia szpitalnego: „Leczenie Zespołu Stopy Cukrzycowej” jako świadczenia gwarantowanego.

Jednocześnie, Rada uważa za zasadne rozważanie zakwalifikowania ww. świadczenia jako gwarantowanego, w zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, pod warunkiem wprowadzenia zmian w niżej określonym zakresie.

Uzasadnienie

Problem decyzyjny

Na podstawie art. 31c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1510, z późn. zm.), dnia 14.02.2018 r. pismem znak IK.1097464.DS, Minister Zdrowia przekazał AOTMiT zlecenie przygotowania rekomendacji Prezesa Agencji odnośnie zakwalifikowania świadczenia opieki zdrowotnej „Leczenie Zespołu Stopy Cukrzycowej”, jako świadczenia gwarantowanego w zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz leczenia szpitalnego.

Stopa cukrzycowa jest jednym z ciężkich powikłań cukrzycy. Przybiera postać stopy neuropatycznej w skrajnych przypadkach prowadzącej do stopy Charcota lub stopy angiopatycznej cechującej się niedrożnością tętnic głównie podudzia i będącą najczęstszą przyczyną dużych amputacji kończyn dolnych. Według danych NFZ w Polsce w latach 2009–2012 przeprowadzono u chorych na cukrzycę odpowiednio w roku 2009 – 3 731 dużych amputacji; w roku 2010 – 4 137; w roku 2011 – 4 254 i w roku 2012 – 4 598. Dane te wskazują na trend wzrostowy częstości tych zabiegów, co przyczynia się do znacznego, trwałego inwalidztwa i wysokich kosztów sumarycznych opieki.

Model ambulatoryjnej opieki nad pacjentami ze stopą cukrzycową lub szerzej raną przewlekłą zastosowany w niektórych krajach Zachodnich okazał się

bardzo skuteczny medycznie i wysoce opłacalny ekonomicznie. Istotą decyzji jest odpowiedź na pytanie, czy zastosowanie go w warunkach polskich jest uzasadnione.

Dowody naukowe

W ramach przeprowadzonego wyszukiwania systematycznego do analizy włączono łącznie 10 publikacji, w tym jeden przegląd systematyczny Buggy 2017, oraz dziewięć badań pierwotnych: Kim 2018, Laakso 2017, Somayaji 2017, Wang 2016, Coskun 2016, Lowe 2015, Ogrin 2015, Plush 2015, Laarson 2008. Wykluczono odnalezione badania niższego rzędu opisane w przeglądzie Buggy 2017.

W przeglądzie systematycznym Buggy 2017 stwierdzono znamiennej statystycznie przewagę leczenia w wyspecjalizowanych placówkach ambulatoryjnych w zakresie m.in. całkowitej liczby amputacji (synteza badań Chiu 2010, Meltzer 2002 oraz Martínez-Gómez 2014), liczby dużych amputacji (metaanaliza badań Martínez-Gómez 2014, Cahn 2014, Alexandrescu 2009, Hedetoft 2009, Yesil 2009, Dargis 1999; $p=0,0006$), liczby amputacji kończyny dolnej (Hsu 2015; $p<0,00001$) oraz liczby pacjentów wymagających hospitalizacji (Hsu 2015; $p<0,00001$).

Proponowane świadczenie ma na celu poprawę skuteczności leczenia pacjentów z zespołem stopy cukrzycowej i redukcję liczby dużych amputacji kończyn dolnych. Pacjenci z takim problemem obecnie najczęściej są hospitalizowani na oddziałach chirurgicznych, gdzie proponuje się im amputację. Nowe świadczenie gwarantowane ma charakter zmiany organizacji procesu leczenia.

Problem ekonomiczny

Zgodnie z danymi International Working Group on Diabetic Foot (IWGDF) z 2015 r. wczesne wdrożenie specjalistycznego i profesjonalnego leczenia zapobiega aż 75-90% przypadkom amputacji kończyn i zmniejsza liczbę hospitalizacji o 30%.

Doświadczenia międzynarodowe wskazują, iż korzystne efekty ekonomiczne w proponowanym modelu uzyskuje się głównie dzięki:

- zmianie podstawowego sposobu leczenia z hospitalizowania pacjentów na oddziałach szpitalnych na leczenie ambulatoryjne,*
- uzyskaniu przez lekarzy leczących ambulatoryjnie rany przewlekłe multidyscyplinarnych kompetencji w szczególności z zakresu diabetologii, angiologii, podologii i chirurgii ogólnej (kosztowne utrzymywanie zespołów wielu specjalistów może zastąpić jeden lekarz wszechstronnie wyszkolony w leczeniu ran),*

- *powierzeniu głównego ciężaru pracy z pacjentami w czasie dostatecznej liczby zaplanowanych wizyt odpowiednio przygotowanym pielęgniarkom, pozostawiając lekarzom głównie zadanie kierowania procesem opieki.*

Główne argumenty decyzji

Planowane utworzenie dwóch poziomów referencyjnych, tj. gabinetów podstawowych i gabinetów referencyjnych, Rada uważa za zasadne w świetle epidemiologii występowania w Polsce zarówno stopy cukrzycowej, jak i innych typów ran przewlekłych. Świadczenie należy rozpatrywać wyłącznie jako ambulatoryjne z możliwością kierowania do leczenia szpitalnego w razie specyficznej potrzeby (np. wewnątrznaczyniowa rewaskularyzacja tętnic podudzia, przeszczep skóry, operacja ortopedyczna).

Mając na względzie konieczność posiadania bardzo zbliżonego zakresu kompetencji przy leczeniu różnego typu ran przewlekłych oraz pozytywne doświadczenia innych krajów w zakresie ambulatoryjnego leczenia takich ran, a także wysoki poziom niezaspokojonych potrzeb w tym zakresie w kraju, gabinety podstawowe należy uczynić gabinetami do leczenia ran przewlekłych, w tym stopy cukrzycowej. W kodach procedur, poza kodami stopy, należy uwzględnić także kody owrzodzeń podudzi.

Zadania gabinetów referencyjnych należy, tak jak to zaproponowano we wniosku, ograniczyć do stopy cukrzycowej. Kierować pacjentów do gabinetów referencyjnych powinny gabinety podstawowe.

W celu zapewnienia pacjentom łatwego dostępu oraz braku dowodów naukowych odnośnie korzystnego wpływu na wyniki leczenia wykonywanych a priori badań dodatkowych, należy zrezygnować z obowiązku załączania badań dodatkowych do skierowań do gabinetów podstawowych.

Należy dopuścić prowadzenie gabinetów podstawowych przez możliwie szeroki krąg lekarzy zainteresowanych leczeniem ran przewlekłych. Uwzględnić należy wszystkie specjalności proponowane dla gabinetów referencyjnych i radykalnie skrócić proponowany wymóg posiadania doświadczenia w leczeniu ran (z 5 lat do poniżej roku).

Zgodnie z doświadczeniem krajów posiadających system ambulatoryjnego leczenia ran przewlekłych wyposażenie gabinetów podstawowych winno zapewnić możliwość opracowywania ran, wykonywania małych amputacji, oczyszczania technikami podciśnienia i alternatywnymi, diagnozowania niedokrwienia, diagnozowania i leczenia stopy neuropatycznej oraz stosowania kompresjoterapii.

Tryb wydania stanowiska

Stanowisko wydano na podstawie art. 31c ust. 6 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1510, z późn. zm.), z uwzględnieniem raportu w sprawie zasadności zakwalifikowania świadczenia opieki zdrowotnej nr: WS.430.5.2018 „Leczenie Zespołu Stopy Cukrzycowej”, data ukończenia: 24 października 2018 r. oraz dodatkowego opracowania doradczego na potrzeby procesu wydania stanowiska Rady Przejrzystości nr: WS.430.5.2018 „Leczenie Zespołu Stopy Cukrzycowej”, data ukończenia: 22 listopada 2018 r.